

Kohtuasi C-143/20**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

24. märts 2020

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie (Wola rajoonikohus Varssavis, Poola)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

24. märts 2020

Hageja:

A

Kostja:

O

Põhikohtuasja ese

Põhikohtuasja ese on maksenõue seoses sellega, et investeerimisriskiga elukindlustuslepingu sõlmimisel kostja töötaja väidetavalt eksitas hagejat.

Eelotsuse küsimuse ese ja õiguslik alus

Eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimus puudutab kindlustatud tarbijale edastatava teabe ulatust investeerimisriskiga elukindlustuslepingute puhul, mille alusvaraks on tuletisinstrumendid.

Eelotsuse küsimused

1. Kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiivi 2009/138/EÜ kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta (Solventus II) (uuesti sõnastatud) (ELT L 335, 17.12.2009; edaspidi „direktiiv 2009/138/EÜ“) artikli 185 lõike 3 punkti i ning Euroopa

Parlamendi ja nõukogu 5. novembri 2002. aasta direktiivi 2002/83/EÜ elukindlustuse kohta [...] (edaspidi „direktiiv 2002/83/EÜ“) artikli 36 lõiget 1 koostoimes selle direktiivi III lisa punkti A alapunktiga 12 tuleb tõlgendada nii, et investeerimisriskiga (kapitalikogumisega) elukindlustuslepingute puhul, mille alusvaraks on tuletisinstrumentid (või sisseehitatud tuletisinstrumentidega struktureeritud finantsinstrumentid), on kindlustusandja või kindlustusvõtja (kes pakub sellist kindlustust, turustab kindlustustoodet, „müüb“ kindlustust) kohustatud kindlustatud tarbijale edastama teabe alusvara (tuletisinstrumenti või sisseehitatud tuletisinstrumentiga struktureeritud finantsinstrumenti) olemuse, tüübikirjelduse ja omaduste kohta (ingl *indication of the nature*, sks *Angabe der Art.*, pr *indications sur la nature*) või piisab üksnes alusvara laadi märkimisest selle instrumenti omadusi edastamata?

2. Kui esimesele küsimusele vastatakse, et kindlustusandja või kindlustusvõtja (kes pakub investeerimisriskiga (kapitalikogumisega) elukindlustust, turustab kindlustustoodet, „müüb“ sellist kindlustust) on kohustatud edastama tarbijale teabe alusinstrumenti (tuletisinstrumenti või sisseehitatud tuletisinstrumentiga struktureeritud finantsinstrumenti) olemuse, tüübikirjelduse ja omaduste kohta, siis kas direktiivi 2009/138/EÜ artikli 185 lõike 3 punkti i ja direktiivi 2002/83/EÜ artikli 36 lõiget 1 koostoimes selle direktiivi III lisa punkti A alapunktiga 12 tuleb tõlgendada nii, et kindlustatud isikule – tarbijale edastatav teabe alusinstrumenti (tuletisinstrumenti või sisseehitatud tuletisinstrumentiga struktureeritud finantsinstrumenti) olemuse, tüübikirjelduse ja omaduste kohta peab sisaldama samasugust teavet, nagu on nõutud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/39/EÜ finantsinstrumentide turgude kohta, millega muudetakse nõukogu direktiive 85/611/EMÜ ja 93/6/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/12/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 93/22/EMÜ [...] (edaspidi „direktiiv 2004/39/EÜ“), artikli 19 lõikes 3 ja 15. mai 2014. aasta direktiivi 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiivi 2002/92/EÜ ja direktiivi 2011/61/EL (EMPs kohaldatav tekst, ELT L 173, 12.6.2014, lk 349–496; edaspidi „direktiiv 2014/65/EL“) artikli 24 lõikes 4, st asjakohast teavet tuletisinstrumentide ja kavandatud investeerimisstrateegiade kohta, mis peaks hõlmama asjakohaseid juhiseid ja hoiatusi seoses riskidega, mis on seotud investeringutega kõnealustesse instrumentidesse või seoses konkreetsete investeerimisstrateegiatega, sh eriti teavet kindlustusandja või arvutusagendi poolt kindlustuskaitseperioodil kasutatava alusinstrumenti hindamismeetodi kohta, teavet tuletisinstrumenti ja selle väljaandjaga seotud riski kohta, sh tuletisinstrumenti väärtuse muutused aja jooksul, neid muutusi määravad konkreetsete tegurid ja nende mõjutase väärtusele?
3. Kas direktiivi 2009/138/EÜ artikli 185 lõiget 4 tuleb tõlgendada nii, et investeerimisriskiga (kapitalikogumisega) elukindlustuse ja kapitalikogumiskindlustuse lepingute korral, kui kindlustuslepingu

alusvaraks on tuletisinstrument (või sisseehitatud tuletisinstrumentiga struktureeritud finantsinstrument), on kindlustusandja või kindlustusvõtja (kes pakub sellist kindlustust, turustab kindlustustoodet, „müüb“ kindlustust) kohustatud edastama tarbijale – kindlustatud isikule samasuguse teabe, nagu on nõutud direktiivi 2004/39/EÜ artikli 19 lõikes 3 ja direktiivi 2014/65/EL artikli 24 lõikes 4, st asjakohase teabe tuletisinstrumentide ja kavandatud investeerimisstrateegiatega kohta, mis peaks hõlmama asjakohaseid juhiseid ja hoiatusi seoses riskidega, mis on seotud investeringutega kõnealustesse instrumentidesse, või seoses konkreetsete investeerimisstrateegiatega, sh eriti teabe kindlustusandja või arvutusagendi poolt kindlustuskaitseperioodil kasutatava alusinstrumenti hindamismetoodika kohta, teabe tuletisinstrumenti ja selle väljaandjaga seotud riski kohta, sh tuletisinstrumenti väärtuse muutused aja jooksul, neid muutusi määravad konkreetsete tegurid ja nende mõjutase väärtusele?

4. Kui teisele või kolmandale (või mõlemale) küsimusele vastatakse jaatavalt, siis kas olukorras, kus investeerimiskõnealusega (kapitalikogumisega) elukindlustust pakkuv kindlustusandja või kindlustusvõtja ei ole kindlustust pakkudes edastanud tarbijale – kindlustatud isikule (teises ja kolmandas küsimuses osutatud) nõutud teavet, on tegemist ebaausa kaubandustavaga Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiivi 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ebaausate kaubandustavade direktiiv) [...], ning kas nõutud teabe esitamata jätmine on eksitav kaubandustava kõnealuse direktiivi artikli 7 tähenduses?
5. Kui nii teisele kui ka kolmandale küsimusele vastatakse eitavalt, siis kas olukorras, kus kindlustusandja või kindlustusvõtja (kes pakub sellist kindlustust, turustab kindlustustoodet, „müüb“ investeerimiskõnealusega (kapitalikogumisega) elukindlustust), ei ole tarbijat selgelt teavitanud sellest, et investeerimisfondi (kapitalikogumisfondi) vahendid investeeritakse tuletisinstrumentidesse (või sisseehitatud tuletisinstrumentidega struktureeritud toodetesse), on tegemist ebaausa kaubandustavaga ebaausate kaubandustavade direktiivi artikli 5 tähenduses ning kas nõutud teabe esitamata jätmine on eksitav kaubandustava kõnealuse direktiivi artikli 7 tähenduses?
6. Kui nii teisele kui ka kolmandale küsimusele vastatakse eitavalt, siis kas olukorras, kus investeerimiskõnealusega (kapitalikogumisega) elukindlustust pakkuv kindlustusandja või kindlustusvõtja ei selgita tarbijale üksikasjalikult selle instrumenti täpseid omadusi, millesse investeerimisfondi (kapitalikogumisfondi) vahendid investeeritakse, mis hõlmab teavet sellise instrumenti toimimispõhimõtete kohta olukorras, kus tegemist on tuletisinstrumentiga (või sisseehitatud tuletisinstrumentiga struktureeritud

instrumendiga), on tegemist ebaausa kaubandustavaga ebaausate kaubandustavade direktiivi artikli 5 tähenduses ning kas nõutud teabe esitamata jätmine on eksitav kaubandustava kõnealuse direktiivi artikli 7 tähenduses?

Viidatud ühenduse õigusnormid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/138/EÜ kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta (Solventsus II), eelkõige selle artikkel 185.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. novembri 2002. aasta direktiiv 2002/83/EÜ elukindlustuse kohta, eelkõige selle artikkel 36 ja III lisa.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiivi 2002/92/EÜ ja direktiivi 2011/61/EL, eelkõige selle artikli 24 lõige 4.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/39/EÜ finantsinstrumentide turgude kohta, millega muudetakse nõukogu direktiive 85/611/EMÜ ja 93/6/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/12/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 93/22/EMÜ, eelkõige selle artiklid 2 ja 19.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiiv 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004, eelkõige selle artiklid 2, 3, 5, 6 ja 7 ning II lisa.

Viidatud liikmesriigi õigusnormid

23. augusti 2007. aasta seadus ebaausate turutavade tõkestamise kohta (ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym), eelkõige selle artiklid 4–6.

22. mai 2003. aasta kindlustustegevuse seadus (ustawa o działalności ubezpieczeniowej) (edaspidi „UoDU“), eelkõige selle artiklid 2, 12 ja 13.

23. aprilli 1964. aasta tsiviilseadustik (kodeks cywilny), eelkõige selle artiklid 805 ja 808.

Kohtuasja asjaolude ja menetluse lühikokkuvõte

- 1 Hageja, kes on tarbija, allkirjastas avalduse liitumise kohta investeerimisriskiga rühmaelukindlustuse ja kapitalikogumiskindlustuse lepinguga XXX, mille olid omavahel sõlminud kostja O ja kindlustusselts TU na Życie. TU na Życie oli selles lepingus kindlustusandja, kostja O aga kindlustusvõtja ning hageja pidi lepingus olema kindlustatud isik.
- 2 Hageja kindlustus hakkas kehtima 8. oktoobril 2010 ja seda kinnitas sertifikaat. Hageja suhtes pidi leping kehtima 15 aastat. Sellega seoses kohustus hageja tasuma kindlustusandja kontole esimese kindlustusmakse 4500 Poola zlotti ja tasuma igal kuul kindlustusmakseid 124 Poola zlotti. Hageja maksis lepingu alusel kindlustusandja kontole kokku 14 420 Poola zlotti.
- 3 Lepingu suhtes kohaldatakse lepingu näidisvorme XXX kindlustustingimuste, tasude ja piirmäärade tabeli, kapitalikogumisfondi XXX reeglite ning liitumisavalduse ja selle lisa kujul.
- 4 Kindlustusselts kohustus hüvitisi välja maksta juhul, kui hageja sureb või kui hageja on vastutusperioodi lõpus elus. Dokumentide kohaselt oli lepingu eesmärk koguda ja investeerida kindlustatud isiku (tarbija, hageja) rahalisi vahendeid eraldatud kapitalikogumisfondi abil. Kapitalikogumisfond tekkis esimesest sissemakstud kindlustusmaksest ja jooksvatest kindlustusmaksetest (koos haldustasuga).
- 5 Esimene lepingu alguses sissemakstud kindlustusmakse moodustas 20% investeeritud preemiast, s.o kõigi kindlustusmaksete summast, mida hageja pidi maksta kogu lepingu kehtivuse ajal. Investeeritud preemia suurus oli 22 500 Poola zlotti.
- 6 Fondi eesmärk oli investeringute väärtuse suurenemise tulemusena suurendada selle fondi varade väärtust ja kaitsta investeeritud preemiat vastutusperioodi lõpuks, kusjuures kindlustusandja ei garanteerinud selle eesmärgi saavutamist. Kapitalikogumisfondi vahendid paigutati kuni 100% ulatuses emiteeritud B1-aktsiate sertifikaatidesse, mille väljamakse põhineb B2-indeksil. Neid sertifikaate hinnati Poola zlottides.
- 7 Reeglites oli sätestatud teave selle kohta, et sertifikaatidesse investeerimisega kaasneb emitendi krediidirisk. Selle riski all mõistetakse emitendi püsivat või ajutist võimetust võlga teenindada, sealhulgas emiteeritud sertifikaate välja osta. Teatati, et indeks oli loodud B3 alusel. Eesmärk oli saavutada arengumaade ja USA võlakirjaturuga seotud aktsiaturu dünaamiliselt korrigeeritud riskipositsioon. Indeksi investeerimisstrateegia aktsiaturu tõusutendentsi korral suurendab selle turu positsiooni, langustrendi korral aga suurendab USA võlakirjaturu positsiooni.
- 8 Konto väärtus pärast vastutusperioodi lõppu pidi arvutatama sertifikaatide väärtuse põhjal. Vastutusperioodi lõpus tagasid sertifikaadid lepinguperioodi lõpu seisuga investeeritud preemiale vastava nimiväärtuse kaitse.

- 9 Pärast 15 aasta pikkuse lepingu lõppu pidi hageja saama hüvitist, mille suurus võrdub konto väärtusega lunastamiskuupäeval. Reeglite kohaselt pidi see väärtus olema vähemalt investeeritud preemiale vastav summa, mida on suurendatud indeksi võimaliku positiivse muutuse võrra.
- 10 Indeksi väärtuse arvutamise meetodit ei olnud lepingus määratletud. Algse indeksi likvideerimise korral võidi kõnealune indeks asendada asendusindeksiga. Lepingus ei olnud määratletud mitte üksnes asendusindeksi arvutamise viisi, vaid selles ei olnud täpsustatud ka olukordi, mille puhul algse indeksi saab likvideerida, ja seda, kes teeb sellekohase otsuse.
- 11 Hagejal oli õigus leping lõpetada enne 15-aastase perioodi lõppu. Sellisel juhul kohustus kostja tegema täieliku väljaostu. Siis pidi kindlustusandja tagastama kindlustatule summa, mis võrdub konto väärtusega, millest on lahutatud likvideerimistasu 75% rahaliste vahendite väärtusest, kui lepingu lõpetamine toimub lepingu esimesel, teisel, kolmandal või neljandal kehtivusaastal, ning mida vähendatakse järk-järgult väiksema protsendi võrra hageja makstud vahenditest, kui leping lõpetatakse järgnevatel kehtivusaastatel.
- 12 Fondiosaku väärtus arvutati nii, et kogu fondi netovara väärtus jagati kõigi fondiosakute arvuga. Kogu fondi netovara arvutamise meetod oli eeskirjadega reguleeritud. See pidi toimuma turuväärtuse järgi, mis võimaldab väärtust usaldusväärselt kajastada, järgides ettevaatliku hindamise põhimõtet.
- 13 Lepingus ei olnud sätestatud põhimõtteid, mille alusel fondiosakuid hinnati, ega põhimõtteid, mille kohaselt hinnati kogu fondi netovara, samuti ei olnud sätestatud põhimõtteid nende sertifikaatide hindamiseks, millesse fondi vahendid pidi paigutatama.
- 14 Esimene kindlustusmaks arvutati ümber fondiosakuteks lepingus järgalt määratletud osaku algväärtuse ümberarvestuskursi alusel summas 200 Poola zloti. Järgnevatel kontrol tehtud toimingute puhul, st pärast igakuiste jooksvate sissemaksete tegemise algust, toimus vahendite fondiosakuteks ümberarvestamine ja kõigi kindlustatud isiku kontole kantud osakute väärtuse konverteerimine hageja väitel teadmata viisil ning üksnes kindlustusandjale teadaoleval osakute väärtuse aluseksvõtmise viisil konkreetse päeva seisuga.
- 15 Pärast enam kui seitse aastat kestnud lepingu kehtimist esitas hageja investeeritud vahendite väärtuse olulise kaotuse tõttu avalduse lepingust taganemise kohta.
- 16 Leping lõpetati. Hageja konto väärtus 28. juuni 2017. aasta seisuga oli 9045,67 Poola zloti (sissemakstud raha väärtus oli vähenenud, kokku 14 420 Poola zloti, millest on maha arvatud võetud tasud). Sellest summast on maha arvestatud 20% likvideerimistasu, st 1809,13 Poola zloti. Lõpuks maksis kindlustusandja hagejale välja 7236,54 Poola zloti.
- 17 Põhikohtuasjas nõuab hageja 5373,33 Poola zloti maksmist osa talle tekitatud kahju (7183,46 Poola zloti) hüvitisena.

- 18 Ülekuulutatud tunnistaja – kostja endine töötaja – märkis, et kasutas müügiprotsessis kindlustusandja edastatud materjale. Arutati läbi võimalikud kasumimäärad. Ta tutvustas reegleid, üldisi kindlustustingimusi, tasude ja vahendustasude tingimusi. Kõnealused dokumendid toimetati kindlustatule – tarbijale – kas väljatrükina või e-postiga saadetud failina. Kliendil oli võimalus kohtumistel või kodus dokumentidega vabalt tutvuda.
- 19 Tunnistaja hinnangul oli sellise toote ostmise motiiv investeerimine.
- 20 Tunnistaja märkis, et arutas toote kliendi läbi. Ta arutas läbi tasude ja piirmäärade tabelis märgitud tasud. Ta rääkis tootest nii palju, kui nähtub dokumentidest – reeglitest, üldistest kindlustustingimustest. Ta ütles, et pärast halduskulude mahaarvamist on perioodi lõpus olemas kapitaligarantii. Tunnistaja ei öelnud, et see on pangahoius. Ta ei mäletanud, kas ta oli seda konkreetselt hagejale öelnud või mitte. Ta märkis, et selle toote puhul ei ole kasumi garantiid.
- 21 Tunnistaja ei garanteerinud kogu lepingusumma väljamaksmist igal ajal. Ta väitis, et väljamakse oleneb väärtuse hindamisest konkreetsel hetkel.
- 22 Tunnistaja väitis, et ta ise ka ei teadnud kõike; märkis, et sarnaselt automüüja tööga andis ta edasi seda, mis oli kirjas saadud materjalides. Ta märkis, et kapitaligarantii kehtis perioodi lõpus, seevastu perioodi vältel toimus hindamine, millest arvati maha likvideerimistasu. Tunnuslause oli „100% kapitali kaitse“.
- 23 Tunnistaja märkis indeksite kohta, et ta ei teadnud päris täpselt, mis need olid. Ta tunnistas, et lugedes ise dokumente (olles majandusspetsialist), pidi ta nendest arusaamiseks keskenduma.
- 24 Tunnistaja ei teadnud, kas leping kaitses indeksi muutumise, fondi likvideerimise, emitendi pankroti korral; tasude suuruse kohta märkis ta, et seda oleks vaja dokumentidest kontrollida.
- 25 Tunnistaja teavitas likvideerimistasudest ja nende arvutamise meetodist.
- 26 Tunnistaja teavitas, et vahendid investeeritakse „indeksisse“. Tunnistaja selgitas esitluse põhjal, kuidas see toimub.
- 27 Tunnistaja ei osanud öelda, millesse täpselt selle toote puhul rahalised vahendid investeeriti.
- 28 Tunnistaja ei teavitanud kliente, kuidas fondivara hinnatakse. Ta väitis, et ta ei oskaks seda öelda, kuna sellega tegelevad litsentseeritud investeerimisnõustajad, kes tegelevad nende instrumentidega konkreetses finantsasutuses.
- 29 Hageja soovis investeerida raha hoiusesse. Ta väitis, et kindlustusriske ei arutatud. Ta väitis, et on saanud garantii, et välja makstakse vähemalt sama palju, kui on sisse makstud.

- 30 Hageja mõistis seda nii, et vähemalt sissemakstud summa saab ta igal ajal tagasi ja 15 aasta pärast saab ta ka intressi. Kui hageja oleks teadnud, et võib osa rahast kaotada, ei oleks ta sellise investeeringu kasuks otsustanud.
- 31 Hageja seadis kahtluse alla tunnistaja ütluste õigsuse ning esitas tunnistajaga kohtumise ja toote ostmise kohta teistsuguse sündmuste käigu. Ta väitis, et ei olnud saanud dokumente, millest tunnistaja rääkis.
- 32 Kohus usub aga tunnistajat, kuna hageja on huvitatud selle vaidluse just konkreetsest lahendist ning lisaks on ta dokumentide kättesaamist kinnitanud avaldusel oma allkirjaga.

Põhikohtuasja poolte peamised väited

- 33 Hageja väitis, et kostja töötaja on teda müügiprotsessi ajal eksitanud. Ta leiab, et on langenud kostja kasutatava ebaausa turutava, eelkõige aga eksitava müügi (*misselling*) ohvriks.
- 34 Üks põhjus, millele hageja oma hakis tugineb, on tema eksitusse viimine investeeringu laadi suhtes, millesse tema rahalised vahendid paigutatakse. Hageja väidab, et talle kinnitati, et need vahendid blokeeritakse kindlustusandja erikontol, mis võrdub pangahoiusega. Investeering pidi olema turvaline ja stabiilne, kuid tegelikult investeeriti hageja raha muudesse varadesse.

Eelotsusetaotluse põhjenduse lühikokkuvõte

- 35 Kindlustus- ja edasikindlustusseadus (prawo ubezpieczeniowe i reasekuracyjne) on suures osas ühtlustatud direktiiviga 2009/138/EÜ. Kindlustusseltside suhtes ei kohaldata direktiivi 2014/65/EL (ega direktiivi 2004/39/EÜ). Ka konkurents- ja tarbijakaitseseadus (prawo ochrony konkurencji i konsumenta) on olnud juba aastaid Euroopa Liidu huvisfääris. Liikmesriikide õigusnormide ühtlustamiseks võeti selles valdkonnas vastu direktiiv 2005/29/EÜ.
- 36 Eespool esitletud riigisiseste UoDU sätete, eriti artikli 13 lõike 1 punktide 3 ja 4 ning artikli 13 lõike 4 punkti 3 (lepingu kohustuslike elementide – kindlustusandja ja kindlustust müüva kindlustusvõtja teavitamiskohustuste kohta tarbija – kliendi suhtes) õigeks, „ELi õiguse kohaseks“ tõlgendamiseks viitas eelotsusetaotluse esitanud kohus UoDU kaudu rakendatud direktiividele.
- 37 Direktiivide sisu analüüsimisel tekkis eelotsusetaotluse esitanud kohtul kahtlus direktiivi 2009/138/EÜ artikli 185 lõike 3 punkti i ning direktiivi 2002/83/EÜ artikli 36 lõike 1 tõlgendamise kohta koostoimes selle III lisa punkti A alapunkti 12 (samuti direktiivi 2009/138/EÜ artikli 185 lõike 4 tõlgendamisel).

- 38 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul on eelmises punktis (enne sulge) osutatud direktiivide sätete poolakeelse versiooni tekstil teistsugune tähendus kui sätete inglisis-, saksa- ja prantsuskeelse versiooni tekstidel.
- 39 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul on erinevus märkimisväärne, kuna sätete poolakeelne versioon paneb kindlustusandjale ja sellist kindlustust müüvale kindlustusvõtjale väiksema teavitamiskohustuse kui inglisis-, saksa- ja prantsuskeelse versiooni puhul. Poolakeelses versioonis on ette nähtud üksnes kohustus „märkida alusvara laad“, samas kui inglisis-, saksa- ja prantsuskeelses versioonis sisaldub kohustus edastada teave alusvaraks olevate instrumentide olemuse, tüübikirjelduse ja omaduste kohta.
- 40 Kui kapitalikogumisfondi alusvaraks (investeeringufondi varaks) on tuletisinstrument (või sisseehitatud tuletisinstrumentidega struktureeritud toode), on erinevus oluline. Eelnimetatud direktiivide sätete poolakeelse versiooni kohaselt piisab alusinstrumendi laadi märkimisest – märkest selle kohta, et alusvaraks on tuletisinstrument (või struktureeritud toode).
- 41 Põhikohtuasja raames osutati tarbijaks olevale hagejale üksnes seda, et vahendid paigutatakse sertifikaatidesse, mille väljamaksmine toimub indeksi alusel. Vahendid paigutati kuni 100% ulatuses emiteeritud B1-aktsiate sertifikaatidesse, mille väljamakse põhineb B2-indeksil. Neid sertifikaate hinnati Poola zlottides.
- 42 Kui eeldada, et õige on sätete poolakeelne sõnastus, milles on ette nähtud „alusvara laadi märkimise“ nõue, tuleks lõppkokkuvõttes järeldada, et kindlustuse (ja *de facto* investeeringu) pakkujad on selle nõude täitnud.
- 43 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul kehtestatakse inglisis-, saksa- ja prantsuskeelses versioonis aga kaugemaleulatuva nõue mitte üksnes alusvara liigi märkimiseks, vaid ka teabe esitamiseks selle olemuse, tüübikirjelduse ja omaduste kohta. Seega näib selliste omaduste esitlemiseks olevat vajalik samasuguse teabe esitamine, nagu on nõutud direktiivi 2004/39/EÜ artikli 19 lõikega 3 ja direktiivi 2014/65/EÜ artikli 24 lõikega 4, st asjakohane teave tuletisinstrumentide ja kavandatud investeeringustrateegiade kohta, mis peaksid hõlmama asjakohaseid juhiseid ja hoiatusi seoses riskidega, mis on seotud investeeringutega kõnealustesse instrumentidesse, või seoses konkreetsete investeeringustrateegiatega. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul hõlmab see eelkõige teavet alusinstrumendi (tuletisinstrumentide või sisseehitatud tuletisinstrumentidega struktureeritud instrumendi) hindamismetoodika kohta, mida kindlustusandja või arvutusagent kindlustuskaitseperioodil kasutab, teavet tuletisinstrumentide ja selle väljaandjaga seotud riski kohta, sh tuletisinstrumentide väärtuse muutused aja jooksul, neid muutusi määratlevad konkreetsed tegurid ja nende mõjutase väärtusele.
- 44 Tundub, et selliseid kohustusi, nagu on nimetatud eelmises punktis, saab lisaks tõlgendada direktiivi 2009/138/EÜ artikli 185 lõike 4 kohaselt, mis võimaldab veelgi artikli 185 lõike 3 punkti i kajastust (inglisis-, saksa- ja prantsuskeelses

- versioonis), poolakeelses versioonis on aga artikli 185 lõike 3 punkt i teises mõttes uus kvaliteet.
- 45 Seega kui eeldada, et direktiivi 2009/138/EÜ artikli 185 lõike 3 punkti i ja direktiivi 2002/83/EÜ artikli 36 lõiget 1 koostoimes selle III lisa punkti A alapunktiga 12 tuleks õigesti mõista selle direktiivi inglisi-, saksa- ja prantsuskeelse versiooni kohaselt, ei täitnud ettevõtjad põhikohtuasja asjaolusid arvestades nõuetekohaselt teavitamiskohustust tarbija suhtes.
- 46 Riigisisene kohus kaldub just eespool viidatud sätete tõlgenduse poole, mis muudes keeleversioonides kui poolakeelne versioon pakuvad tarbijale rangemat kaitsestandardit, pannes kindlustusandjale ja sellist kindlustust müügiks pakkuvale kindlustusvõtjale laiaulatuslikuma teavitamiskohustuse. Riigisisel kohtul on siiski kahtlus, kas tarbijale on võimalik sellist kaitset pakkuda. Seetõttu otsustas ta esitada Euroopa Kohtule eelotsuse küsimused.
- 47 Tuleb märkida, et põhikohtuasja asjaolud käsitlevad näiliselt tarbija kaitsmist kindlustusturul, *de facto* aga sellise tarbija kaitsmist, kes ostis kindlustuseks maskeeritud investeerimistoote. Tarbija soetas investeringu keerulisse investeerimistootesse, milles esineb tuletisinstrument, mis on vaid rühmaelukindlustuslepingu „pakendis“.
- 48 Direktiivi 2014/65/EL põhjenduste 27 ja 87 (direktiivi 2004/39/EÜ põhjenduse 10) alusel, hoolimata sellest, et neid ei kohaldata kindlustusseltside suhtes, tundub olevat õigustatud suurendatud teavitamiskohustuse kaudu erikaitse pakkumine ka tarbijatele, kes sõlmivad investeerimisriskiga elukindlustuslepinguid (nii kindlustusvõtjate kui ka kindlustatud isikutena rühmakindlustuslepingus) olukorras, kus investeerimisfondi alusvaraks on tuletisinstrument (sisseehitatud tuletisinstrumendiga struktureeritud instrument). Seda saab tagada, kehtestades kindlustusandjatele ja selliseid kindlustusi pakkuvatele kindlustusvõtjatele ühesugused teavitamiskohustused – samasugused, nagu on ette nähtud direktiivi 2014/65/EL artikli 24 lõikes 4 ja direktiivi 2004/39/EÜ artikli 19 lõikes 3.
- 49 Riigisisese kohtu hinnangul on kindlustusandja või kindlustusvõtja, kes müüb kindlustust, mis *de facto* ei paku kindlustuskaitset, vaid on investeerimistoode, suutmatus edastada tarbijale samasugust teavet, nagu on ette nähtud direktiivi 2014/65/EL artikli 24 lõikes 4 ja direktiivi 2004/39/EÜ artikli 19 lõikes 3, ebaaus eksitav kaubandustava direktiivi 2005/29/EÜ artiklite 5 ja 7 tähenduses.
- 50 Riigisisese kohtu kahtlus tuleneb asjaolust, et ühest küljest ei kohaldata nende direktiivide sätteid direktiivi 2014/65/EL põhjenduse 27 ja artikli 2 lõike 1 punkti a (direktiivi 2004/39/EÜ põhjenduse 10 ja artikli 2 lõike 1 punkti a) kohaselt kindlustusseltside suhtes. Teisest küljest tuleks aga direktiivi 2014/65/EL põhjenduse 87 kohaselt tagada tarbijatele esiteks võrdne kaitse kindlustuslepingutega seotud investeringute puhul. Teiseks osutab

direktiivi 2005/29/EÜ põhjendus 10 vajadusele tagada eriti kõrge tarbijakaitse tase suure riskiga finantstoodete turul, mille puhul on keelatud vale mulje loomine. See võimendab veelgi kõnealuse direktiivi artikli 7 lõike 5 ja selle II lisa viidet direktiivi 2004/39/EÜ artiklile 19.

- 51 Eelotsusetaotluse esitanud kohus ei leidnud Euroopa Kohtu senises praktikas viiteid eespool nimetatud direktiivide sätete õigele tõlgendamisele. Ainsad kaks kohtuotsust, mille eelotsusetaotluse esitanud kohus leidis ja mis käsitlevad sarnaseid probleeme (investeeringuriskiga kindlustused), ei anna vastust esitatud eelotsuse küsimustele (Euroopa Kohtu 1. märtsi 2012. aasta kohtuotsus C-166/11, Ángel Lorenzo González Alonso vs. Nationale Nederlanden Vida Cia De Seguros y Reaseguros SAE, ECLI:EU:C:2012:119, ning Euroopa Kohtu 29. aprilli 2015. aasta kohtuotsus C-51/13, Nationale-Nederlanden Levensverzekering Mij NV vs. Hubertus Wilhelmus Van Leeuwen, ECLI:EU:C:2015:286).
- 52 Eelotsuse küsimustele vastamise ettepanek
- 53 Ülalesitatust lähtudes tuleks riigisisese kohtu hinnangul vastata esimesele küsimusele nii, et direktiivi 2009/138/EÜ artikli 185 lõike 3 punkti i ja direktiivi 2002/83/EÜ artikli 36 lõiget 1 koostoimes selle III lisa punkti A alapunktiga 12 tuleb tõlgendada inglise-, saksa- ja prantsuskeelse versiooni kohaselt. Kõnealuseid sätteid tuleks tõlgendada nii, et investeeringuriskiga (kapitalikogumisega) elukindlustuslepingute korral, kui alusvaraks on tuletisinstrumentid (või sisseehitatud tuletisinstrumentidega struktureeritud finantsinstrumentid), on kindlustusandja või kindlustusvõtja (kes pakub sellist kindlustust) kohustatud edastama kindlustatud tarbijale teabe alusinstrumenti (tuletisinstrumenti või sisseehitatud tuletisinstrumentiga struktureeritud finantsinstrumenti) olemuse, tüübikirjelduse ja omaduste kohta.
- 54 Teisele ja kolmandale küsimusele tuleks vastata nii, et kui müüdav toode on *de facto* sisseehitatud tuletisinstrumenti sisaldav investeeringutoode, siis peab kindlustusandja või kindlustusvõtja (kes müüb investeeringuriskiga kindlustust) edastama tarbijale samasuguse teabe, nagu on nõutud direktiivi 2004/39/EÜ artikli 19 lõikes 3 ja direktiivi 2014/65/EL artikli 24 lõikes 4, st asjakohase teabe tuletisinstrumentide ja kavandatud investeeringustrateegiatega kohta, mis peaks hõlmama asjakohaseid juhiseid ja hoiatusi seoses riskidega, mis on seotud investeeringutega kõnealustesse instrumentidesse, või seoses konkreetsete investeeringustrateegiatega, sh eriti teabe kindlustusandja või arvutusagendi poolt kindlustuskaitseperioodil kasutatava alusinstrumenti hindamismetoodika kohta, teabe tuletisinstrumenti ja selle väljaandjaga seotud riski kohta, sh tuletisinstrumenti väärtuse muutused aja jooksul, neid muutusi määravad konkreetsed tegurid ja nende mõjutase väärtusele.
- 55 Neljandale küsimusele tuleks vastata nii, et kui kindlustusandja ja kindlustusvõtja ei edasta tarbijale eelmises punktis märgitud teavet, on tegemist ebaausa eksitava kaubandustavaga direktiivi 2005/29/EÜ artiklite 5 ja 7 tähenduses.

- 56 Kui küsimustele 1–4 vastatakse eespool väljapakutud viisil, ei ole loomulikult vaja vastata küsimustele 5 ja 6.
- 57 Isegi kui jõutaks järeldusele, et direktiivi 2014/65/EL artikli 24 lõike 4 ja direktiivi 2004/39/EÜ artikli 19 lõike 3 sätteid ei saa kohaldada kindlustusandja ja kapitalikogumiskindlustust müüva kindlustusvõtja suhtes (direktiivide kohaldamata jätmise tõttu kindlustusseltside suhtes), on teave tarbijale tema vahendite tuletisinstrumentidesse (või sisseehitatud tuletisinstrumentidega struktureeritud toodetesse) investeerimise kohta sedavõrd oluline, et selle selgelt esitamata jätmine kujutab endast ebaausat eksitavat kaubandustava direktiivi 2005/29/EÜ artiklite 5 ja 7 tähenduses, samamoodi nagu instrumendi täpsete omaduste, sh teabe edastamata jätmine sellise instrumendi toimimispõhimõtete kohta, mistõttu tuleks viiendale ja kuuendale küsimusele vastata jaatavalt.